

פרי קודש היולאים

לעילוי נשמת
כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט
רבי אליעזר בן כ"ק מרן
אדמו"ר הקוה"ט רבי ברוך
זצוקלה"ה
בעל ה"חכמת אליעזר"
מסערט וז'ניץ
נלב"ע כ' תמוז תשע"ה
תנצב"ה

פר' פנחס תשפ"ב

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל
אברק"ק סאסרעגען זי"ע

בס"ד, גליון מס' 20

פר' פנחס

צלפחד טעה בדבר הלכה

אָבינו מַת פִּמְדָּר וְגו' פִּי בְחָטָאוֹ מַת

(במדבר כ"ז ג')

(שבת צ"ו ע"ב) שרק בזמן שבני ישראל היו במדבר הי' המדבר נחשב לרשות הרבים עיי"ש, ולכן היה חטאו של צלפחד רק מפני ש"ויהיו בני ישראל במדבר". עכת"ד.

ולפי זה אפשר לומר שבזה נכשל צלפחד, שלא ידע דבר זה¹ וסבר שאין המדבר נחשב לרשות הרבים ולכן קושש עצים. וזאת היתה כוונת בנות צלפחד ללמד עליו זכות באמרם "בחטאו מת", ל' שגגה, והיינו שלא חילל את השבת במזיד אלא שטעה בדבר זה.

(ח"ב עמ' ק"ב)

אמרו חז"ל (בבא בתרא קי"ט ע"ב הו"ד ברש"י פס' ד') "בנות צלפחד חכמניות הן דרשניות הן צדקניות הן", וצריך ביאור מה היתה כוונתן במה שאמרו "כי בחטאו מת".

ונראה לבאר דהנה איתא בספר אוהל יעקב (פר' שלח ד"ה ויהיו בני ישראל) לבאר מה שכתוב (במדבר ט"ו ל"ב) "ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת", וכי היכן היו אם לא במדבר, שהרי כל הארבעים שנה היו רק במדבר. ותי' על פי מה דאיתא בגמ'

פרקי אבות

(פרק א')

כשעוסקים בג' עמודי העולם זהו אות שהשכינה שורה בישראל

שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מְשַׁרְי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה הוּא הָיָה אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים

(פ"א מ"ב)

בישראל, מאי עדות אמר רב זו נר מערבי וכו'. והיינו שכל מטרת המשכן הוא כמו שאמר הכתוב (שמות כ"ה ח') "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" ורמזו על זה² כי "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד", ונר מערבי הי' העדות לבאי עולם על זה.

והנה אף כשאין לנו משכן, יכול כאו"א לזכות להשראת השכינה על ידי שיתדבק בג' עמודי העולם המבוארים כאן במשנה, והיינו התורה והעבודה וגמילות חסדים³.

יש לדקדק למה אמר "לגוף", ומה טובה תצא לגוף מהשתיקה אדרבה השתיקה טובה היא לנשמה דווקא.

אפשר לפרש על פי מה שאמרו חז"ל (תוספתא סוטה פ"ג ה"ז וכו"ה ביומא ל"ט ע"א ובירושלמי יומא פ"ו ה"ג) "כל זמן שהיה שמעון הצדיק קיים היה נר מערבי תדיר, משמת הלכו ומצאוהו שכבה, מכאן ואילך מוצאין אותה פעמים כבה פעמים דלוק". והנה אמרו חז"ל (שבת כ"ב ע"ב) על המנורה "וכי לאורה הוא צריך אלא עדות לבאי עולם שהשכינה שורה

¹ עיין שלה"ק סוף פר' פנחס תוכחת מוסר ד"ה ותעמודנה, שכתב בשם הזוה"ק שצלפחד לא הי' חכם בתורה.

² רבינו הביא מאמר זה בשם השל"ה הק', והוא בפר' תרומה תורה שבכתב שובכ"ם ת"ת וכשער האותיות אות ל'. ומקור קודם לו הוא באלשיך עה"פ שבפנים, ובראשית חכמה שער האהבה ו' י"ט, וכבר נזכר בפ"י רבינו אפרים עה"ת לאחד מהראשונים.

³ הנה רבינו לא ציין מקור לזה רק הסמיך דבריו על מה שכתב בפר' תרומה שג' הכלים ארון שולחן ומנורה רומזים לג' העמודים וזה המביא להשראת השכינה. ומצאתי לרבינו עובדיה ספורנו שכתב כן בפירושו למסכת אבות למשנה זו, וז"ל, "אמר שהעולם של ישראל - והוא שיהיה עניינם באופן שתשרה שכינה בתוכם ויהיו לרצון - עומד

וזהו שאמרו חז"ל "כל זמן שהי' שמעון הצדיק קיים" היינו כל זמן שעוסקים ומקיימים ישראל את ג' עמודי עולם אלו שיסד שמעון הצדיק כאן במשנתנו, הרי ש"הי' נר מערבי תדיר", שהוא "עדות

לבאי עולם" דהיינו לעתיד כשלא יהיה מקדש "ששכינה שורה בישראל" על ידי שעוסקין בתורה ובעבודה ובגמילות חסדים⁴.
(ח"א עמ' ר"ל)

ברכת מזל טוב

לאיש חי ורב פעלים הר"ר יחזקאל פדר הי"ו ולחתנו הר"ר ברוך רוזנברג הי"ו לרגל השמחה במעונו בהולדת הנכד הבן ני"ו בשעמו"צ

יה"ר שיזכה לגדלו ולחנכו לתורה ולחופה ולמעשים טובים בנקל, וירוו ממנו ומכל יוצ"ח רב תענוג ונחת מתוך בריהגוה"נ לאוי"ט, וזכות הפעולות הברוכות למען זכרו ותורתו של רבינו הגה"ק זצ"ל תעמוד להם, ויתקיים בהם "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם, אמן.

דברי זכרון להולכים

הר"ר צבי הוס ז"ל

לקראת יום היארצייט ח"י תמוז

ביום י"ח תמוז תשנ"ח נסתלק לבית עולמו הר"ר צבי הוס, (חתן הר"ר יצחק גנץ וזוג' שרה פעסיל בת הר"ר אליעזר בן הר"ר אברהם יהודה בן רבינו הגה"ק זצ"ל). הר"ר צבי הי' מראשוני העסקנים למען שימור זכרו ומורשתו של רבינו הגה"ק זצ"ל.

בשנת תשמ"ב, כאשר רומני' עדיין תחת השלטון הקומוניסטי, נסע לשם ופעל למען הקמת המצבה כפי שהיא כיום. הדבר היה כרוך במאמץ גדול, התקופה תקופת צנע נוראה ששררה ברחבי רומני', מחזה יומיומי הי' שם לראות את תושבי המקום עומדים בתור שהחל בשעה 5 לפנות בוקר, כדי לקבל את מנת הלחם היומית הזעומה.

המקום היחיד שאליו נסעו יהודים היתה העיירה בורסק שם היו מעיינות מרפא. הנסיעה משם לבית החיים היתה משימה קשה ביותר, הנסיעה ארכה למעלה מ-6 שעות, והבעיה העיקרית היתה המחסור בדלק שהי' צריך לנסיעה ארוכה שכזו...

הר"ר צבי ז"ל לא נרתע מכל אלו והי' דבוק למטרה ששם לעצמו להגיע לבית החיים ולפעול למען שימור הציון הק'. לשם כך שכר את שירותו של ראש העיר (!) לאחר שהבין שיוכל להשיג דלק מספיק, ומאחר שהמשכורת של פקידי הממשל היתה נמוכה, הסכים תמורת "הכנסה צדדית" שקיבל, להיות ה"בעל עגלה" לר' צבי ופמלייתו לפקוד את הציון הק'...

בהגיע לבית החיים בסאסרעגן, מצאו את בית החיים מוזנח מאד, הכניסה לאהל לא התאפשרה עד שאחד הגויים המקומיים שנשכר לשם כך פינה את סבך הצמחיה שצמחה במקום. כשנכנסו מצאו את מסגרת העץ של המצבה כשהיא שלימה, והעפר שעל הציון עומד כפי שהי'.

ר' צבי יחד עם בניו שיבלח"ט הר"ר אברהם אליעזר הי"ו ואחיו הר"ר דב הי"ו ועוד משתתפים יצקו משטח בטון הקיים שם היום, והזמינו מצבה חדשה.

כמו כן הר"ר צבי זכה לפעול רבות להבאת כת"י רבינו הגה"ק זצ"ל לדפוס, ולהפצת הספה"ק "קודש הילולים".

על שלשה דברים המשרים שכינה בישראל, כי אמנם על ידי העבודה תשרה שכינה, כאמרו עולת תמיד לדורותיכם וכו' ונועדתי שמה לבני ישראל, ובתורה ובגמילות חסדים יהיו ישראל בצלמו כדמותו ויהיו ראויים להקרא בניו והוא כאב את בן ירצה אותם לשכנו בתוכם", עכ"ל.

⁴ א"ה. דוק בשינוי הלשון, שבגמ' יומא איתא "מ' שנה ששימש שמעון הצדיק", ואילו בתוספתא איתא "כל זמן שהיה שמעון הצדיק קיים". ולפי מה שנתבאר א"ש, שלא רק במ' שנה ששימש אלא "תמיד" - "כל זמן ששמעון הצדיק קיים" היינו שמקיימים ג' עמודי העולם שלו, לא ככה נר מערבי.

"לזאת אהובי בני רחימי לכבדני בתורה ומעשים טובים, אשר היא חיינו ואורך בעולם הזה ובעולם הבא..."
(שם בהקדמה)

"...ולבני ד' יאריך ימיכם ושנותיכם בנעימים עם כל אשר לכם, להזכירני לטובה לקבוע עתים לתורה בכל יום ויום..."
(קודש הילולים בהקדמה)

בהספד שנשא מרן הגאון בעל שבט הלוי זצ"ל בהלוויית הר"ר צבי ז"ל, העלה על נס את צדקתו ותומתו וקרא עליו "איש תם וישר ירא אלקים וסר מרע מורנו ר' צבי הוס זכרונו לברכה.... ישרותו במדותיו ומשא ומתן עם אנשים, תמימותו בקיום התורה והמצוות ותמימותו בישרות החינוך בנים ובנות שזכה לחנך דורות כשרים ויראים. וזה הפסוק "אשרי תמימי דרך וכו'"... אם אפשר להכיר בבנים חינוך התמים, אפשר להכיר את ה"תמים תהי" של האב לפי התנהגותו. וזה נתקיים במלוא מובן המלה אצל הרבני הצדיק ר' צבי ז"ל, התהלך בתמימות צדיק, אשרי בניו אחריו..."

"כל אחד יודע במשא ומתן איך התנהג במשפט לפני משורת הדין, בכסף וכדומה. ואהבת חסד הנפלאה שלו, וזה הגיע עם מה שמסיים הנביא "והצנע לכת עם אלקיך" הכל בהצנע ובסתר בבחינת "מתן בסתר יכפה אף". מקצת שמקצת משבחו של ר' צבי, הי' תמיד אדם אהוב והי' מלמד חסד ומלמד זכות..."

זכות מעשיו הכבירים למען זכרו ומורשתו של רבינו הגה"ק זצ"ל תעמוד לו ולמשפחתו, ולנו ולכל ישראל אכי"ר.

תנצב"ה

מימין למעלה: במסע בשנת תשמ"ב הציון כפי שהי' קודם ליציאת הבטון. הר"ר צבי ז"ל עם בנו יבלח"ט הר"ר אברהם אליעזר הי"ו בתפילה על הציה"ק. הגוי בניקוי ופינוי הדרך לכניסה לאוהל. הר"ר צבי ע"ה בפתח ביה"ח בפראטא עם הגוי האחראי מחזיק במכתב שקיבל מאת הר"ר אליעזר ז"ל בהר"ר אברהם יהודא ז"ל בנו של רבינו הגה"ק זצ"ל

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם בהקדמה)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (עפ"י קודש הילולים בהקדמה)

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבנו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"
חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

דינו של נשיא שבט מישראל היה צריך להיות דוקא ע"י פינחס

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְגו'

(במדבר כ"ה י"א)

נדב ואביהוא שהם גדולים ממש. ולכן דקדק רש"י וכתב, נשיא "שבט", דייקא.

ולכאורה קשה, הלוא איתא במסכת קידושין (דף לט:), שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. וכן איתא בפרקי אבות (פ"ב מט"ז), ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא. ואם כן, למה נתן הקב"ה השכר לפינחס בהאי עלמא. אך אי נימא שהיו בו נשמות נדב ואביהוא, והמה כבר נמשחו לכהונה, לא קשה מידי. שלא היה כאן שכר חדש לפינחס, אלא שנשמותיהם של נדב ואביהוא היו צריכות לחזור לכהונתם. לכן הודיע הקב"ה למשה את ייחוסו של 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן', שנכללו בו נשמות שני בני אהרן ולכן זכה לכהונה, כדי שלא יהיה קשה לו קושיא זו. והמדרש גם מתרץ כן, במה שכתב, "לכך אמר 'הנני נתן לו את בריתי שלום', שעדיין הוא קיים", פירוש, ברית הכהונה קיים עדיין, ע"י נשמות נדב ואביהוא. וקל להבין, דברי פי חכם חן, ושפתותיו ידובבו בקבר.

והוסיף ותירץ חתנו הג"ר יוסף לערנער-ליכטנשטיין זצ"ל בעמח"ס מרפא לנפש, וציין למה שהביא בפירוש מתנות כהונה על המדרש (שם) בשם הרמב"ם, שמאחר שיצתה נשמתו של פינחס, כבר קיבל את דינו מגזירת האדם למות, וראוי הוא שלא ימות עוד, ע"ש. וזהו פירוש הפסוק, 'פינחס' שהיה 'בן אלעזר', הוא עתה 'בן אהרן', מכח נשמות בניו. וזהו שכתב רש"י, בא הכתוב וייחסו אחר אהרן, היינו אחר אהרן ממש מכח נשמות בניו.

וידוע ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ולמה נתן הקב"ה לפינחס את שכרו בעוה"ז. יש לומר, דכיון דאנן פסקינן (חו"מ ס' קכו ס"ח) אין שכירות משתלמת אלא לבסוף, לכן מקבל האדם את שכרו רק לעוה"ב, כשאינו יכול עוד לעבוד בעבודת הבורא. אך אם אדם אשר לא ימות עוד, מוכרח ליתן לו שכרו מיד, דאם לא כן אין לדבר סוף. ומצינו נמי במאמרי חז"ל (פרקי דר"א פמ"ו; יל"ש בפרשתנו) פינחס זה אליהו, והוא לא מת, על כן ראוי לקבל שכרו מיד, דאם לא עכשיו אימתי. וזה פירוש המדרש, היו שבטים מבזים אותו לפיכך יחסו וכו', לכך אמר 'הנני נתן לו את בריתי שלום', שעדיין הוא קיים. היינו דכיון שיצא נשמתו, יוכל ליתן לו שכרו מיד. אך קשה והלוא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, לכן סיים המדרש, "שעדיין הוא קיים", ולא ימות לעולם, וק"ל כי נכון הוא בע"ה. (מרפא לנפש דף לו ע"ב)

איתא במדרש (במדב"ר פכ"א ג) וז"ל, מה ראה הקב"ה לייחס פינחס אחר מעשה זה וכו'. את מוצא בשעה שנדקדק זמרי, עמדו השבטים עליו ואמרו, ראינו בן פוטיאל זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים, הרג נשיא מישראל. לפיכך בא הכתוב לייחסו, 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן'. לכך אמר 'הנני נתן לו את בריתי שלום', שעדיין הוא קיים.

והוא תמוה, איך תתיישב תרעומתם בייחוס זה, הלוא גם הם ידעו שמצד אביו הוא מתייחס לאהרן, אלא שאמרו, שאבי אמו פיטם עגלים לע"ז. ורש"י הביא את דברי המדרש, אלא שדקדק וכתב, "לפי שהיו השבטים מבזים אותו וכו' והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרן". וצריך להבין, למה שינה רש"י את לשון המדרש וכתב, נשיא "שבט" מישראל.

ושמעתי מפה הקדוש מו"ח הרב [בנימין זאב רייכלס] זצ"ל ליישב, דאיתא במסכת סנהדרין (דף ב:), אין דנין את השבט אלא בבית דין של שבעים ואחד. ולמסקנה מפרש הש"ס (דף טז), אין דנין נשיא שבט מישראל אלא בשבעים ואחד, ע"ש. לזה דקדק רש"י וכתב, שהרג נשיא שבט מישראל, שכיון שהיה נשיא שבט היה ראוי למשה להרוג אותו, דמשה במקום שבעים ואחד קאי (סנהדרין שם ע"ב), ועליו לא היו מתרעמים השבטים. ורק על פינחס התרעמו, "שהרג נשיא שבט מישראל", בזמן שמשוה רבינו עצמו היה צריך לדונו, והם לא ידעו שנתעלמה ממנו הלכה (רש"י לעיל פס' ו).

לפיכך בא הכתוב לייחסו אחר אהרן, 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן', ובה ליישב את תרעומתם. דהנה איתא בזה הקדוש פרשה זו (ח"ג ר"ז), כשהלך פינחס להרוג את זמרי פרחו נשמתו, ונשאר מת, ונפשות נדב ואביהוא היו מושטמים שם, כי עדיין לא באו למקום מנוחתם, והם נכללו בו והחזירו את נפשו לחיים. ולכן כתיב ב' פעמים 'בן', להורות על שני בניו של אהרן, עכ"ד. ובפרשת שמיני (ויקרא י ג) כתיב, 'ויאמר משה לאהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש' וכו'. פירש רש"י, אמר לו משה לאהרן, אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך, עכ"ל. וכיון שנדב ואביהוא היו גדולים ממשוה ואהרן, לפי זה היה ראוי לפינחס להרוג את זמרי, יותר ממשוה, כיון שהיה 'נשיא שבט מישראל' וצריך לדונו בסנהדרין של ע"א, ובפינחס נכללו נשמות

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים

נא לשלוח בקשה לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.